درنگ

انجمن‌های مردم‌نهاد ظرفیتی برای کاهش خشونت علیه زنان

کتایون مصری
مدیرعامل انجمن رسانه، اندیشه، زن (راز)

- عینک آفتابی را از چشمش برنمی‌دارد، گوشه پایین چشم چپش سیاه شده، سعی کرده با کرم روشن‌کننده از سیاهی کم کند، اما برای اینکه مادرش نفهمد، کافی نیست. کنجکاوانه می‌پرسد: چشمت چه شده؟ با لبخند سردی جواب می‌دهد: دیشب خورد به در کابینت!

- کنار خیابان منتظر تاکسی است، مرتب به‌نظر می‌رسد، خودروی اول چراغ می‌زند و می‌گذرد، خودروی دوم شیشه‌اش پایین است، راننده سرعت را کم می‌کند، چیزی می‌گوید و چیزی مثل عربده است. زن معذب می‌شود، کمی جلوتر می‌رود، اثری از تاکسی نیست، خودروی سوم می‌رسد که شیک است و دو سرنشین دارد، نگه می‌دارد، مرد کنار راننده، نیشش باز است و...

- جلسه مردانه است اما او به اینگونه جلسات عادت دارد، بحث جدی است، یکباره آقای رئیس برای تغییر فضا، لطیفه‌ای می‌گوید: یکروز خانمی.... همه می‌خندند حتی بعضی‌ها بلندتر تا رئیس خوشش بیاید، اما او خودش را جمع‌وجور می‌کند، صحنه‌های زشت لطیفه آقای رئیس معذبش می‌کند و...

«خشونت علیه زنان»؛ عبارت تکراری و نخ‌نما شده‌ای که هرازگاهی می‌تواند بهانه‌ای برای توجه به حقوق زنان باشد، اما تقریبا زنان در هیچ جای دنیا از اینگونه خشونت‌ها مصون نیستند. حتی آمارهای رسمی از کشورهای اروپایی، نگران‌کننده است، نشریه لوموند دیپلماتیک، درباره این آمارها می‌گوید: بین ۲۵ تا ۵۰ درصد زنان در اروپای غربی، خشونت خانگی را تجربه کرده‌اند. در کشورهای درحال توسعه هم وضعیت بهتر نیست، هرچند به اذعان مسئولان بسیاری از این خشونت‌ها در پستوی خانه‌ها پنهان می‌ماند یا در محیط کار و جامعه، زنان، برای حفظ آبروی خود، از بیانش امتناع می‌کنند.

در کشورما، تا سال‌ها، بحث خشونت علیه زنان، دغدغه هیچ نهادی نبود و بعضا در جلسات دادگاه طلاق سر باز می‌کرد و بهانه‌ای برای متارکه زوجین بود، البته به شرطی که زنان می‌توانستند، این خشونت‌ها را اثبات کنند، در کوچه و خیابان نیز تا سال‌ها پرتاب الفاظ رکیک یا اظهار تنه‌های تصادفی به زنان، جایی برای اعتراض نداشت.

اما در سال‌های اخیر برخی مسئولان در نهادهای حمایتی، پوشش این زخم چرکین را کنار زده‌اند و از آمارهای تأمل‌برانگیزی می‌گویند مانند؛

- براساس تحقیقات انجام‌شده در تهران ۲۷ درصد زنانی که مورد تحقیق بودند، به‌نوعی خشونت را تجربه کردند، حدود ۶ درصد نیز دچار خشونت جنسی و ۸ درصد از تجربه خشونت عاطفی و روانی خود گفتند.

- طبق آمارهای یک طرح ملی، ۶۶ درصد زنان ایرانی، از اول زندگی مشترک‌شان تاکنون، حداقل یکبار مورد خشونت قرار گرفته‌اند.

- معاون پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی سازمان بهزیستی می‌گوید از هر ۳ زن در پایتخت یک نفر خشونت را تجربه کرده است.

تمام این آمارها و اظهانظرها از بروز و افزایش آسیبی می‌گوید که چه‌بسا زیر تلی از خاطرات بد زنان تا سال‌ها پنهان می‌ماند، به‌خصوص اگر این خشونت‌ها از سوی پدر یا همسر اعمال شود، حتی زنان شاغل هم که بسیاری‌شان در معرض آزارهای جنسی و جنسیتی هستند، از بیان این آزارها ابا دارند چون در بیشتر موارد به‌دلیل نبود اهرم‌های حمایتی، مجبور شده‌اند محیط کار را برای همیشه ترک کنند.

در چنین حالتی اگر چه ابزارهای قانونی مانند تدوین قوانین و لوایحی مانند لایحه منع خشونت یا امنیت زنان می‌تواند تاحدی بازدارنده باشد، اما در حال حاضر بسیاری از زنان – حتی اگر این قوانین ضمانت اجرا داشته باشد- از این ابزارهای مجازاتی استفاده نمی‌کنند چراکه مایل به ادامه زندگی مشترک یا کار در همان مکان هستند. دراین صورت شناسایی آزاردیدگان و برخورد با آزارگران برای بسیاری از نهادهای دولتی مانند بهزیستی، شهرداری و نیروی انتظامی دشوار است. شاید در اینجا بتوان به نقش سازمان‌های مردم‌نهاد و انجمن‌های تخصصی در حمایت از زنان صحه گذاشت.

هنوز نهادهای دولتی قائل به استفاده از ظرفیت بخش خصوصی در کاهش آزارها و خشونت بر زنان نیستند ولی این سازمان‌ها به مدد عضویت بسیاری از نیروهای برجسته و متخصص در حوزه‌های مشاوره، جامعه‌شناسی، مددکاری، رسانه، پزشکی و...می‌توانند به آموزش، شناسایی و معرفی آسیب‌دیدگان به نهادهای دولتی و نیز رصد و پایش وضعیت زنان آزاردیده یا درمعرض خشونت بپردازند. ظرفیتی که تاکنون نسبت به آن بی‌مهری شده است.

مقاله

نگاهی به پدیده خشونت علیه زنان از منظر حقوق بین‌الملل

خشونتی فراتر از خشونت‌های جنسیتی

مهزاد صفاری‌نیا
مدرس دانشگاه و عضو انجمن رسانه، اندیشه، زن (راز)

«کسی را جا نگذارید» این شعار کمپین امسال سازمان ملل بود برای پایان دادن به خشونت علیه زنان در تمام جهان.

سازمان UNiTE کمپین ۱۶ روزه فعالیت علیه خشونت جنسیتی را راه‌اندازی کرده که هدف آن افزایش آگاهی عمومی و تحریک مردم به ایجاد تغییرات در این راستاست. این کمپین از ۲۵ نوامبر و به مناسبت روز جهانی خشونت علیه زنان آغاز شد و تا ۱۰ دسامبر، روز حقوق بشر، ادامه یافت. شعار این کمپین در سال ۲۰۱۷ این جمله است: کسی را جا نگذارید؛ به خشونت علیه زنان و دختران خاتمه دهید. هدف از این شعار تقویت تعهد کمپین UNiTE به ایجاد جهانی عاری از خشونت علیه زنان و دختران بوده و پناهندگان سیاسی، مهاجران، اقلیت‌ها، جمعیت‌های درگیر جنگ و بلایای طبیعی را در اولویت قرار داده است. همچون سال‌های گذشته، UNiTE همگان را به شرکت در این کمپین دعوت کرده تا جهان نارنجی‌تر از سال‌های قبل شود. نارنجی نماد آینده‌ای روشن و عاری از خشونت برای زنان و دختران در تمام سطح جهان است. مقاله حاضر به بررسی خشونت علیه زنان از منظر حقوق بین‌الملل بشر و حقوق بین‌الملل کیفری می‌پردازد.

تعریف خشونت در اسناد بین‌المللی

در پیمان نامه‌های حقوق مدنی و سیاسی و اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اشاره خاصی به واژه خشونت علیه زنان یا محو خشونت نشده است، همچنین کنوانسیون رفع همه اشکال تبعیض علیه زنان نیز اشاره خاصی به موضوع خشونت علیه زنان نکرده و کلیه موارد آن به موضوع تبعیض علیه زنان تمرکز یافته است. اما در مواردی چند از این کنوانسیون به مسائلی اشاره شده است که می‌توانند با مواردی که ناشی از عوامل سنتی - فرهنگی و ذهنیت‌ها و باورهای مردم بوده و در اعمال خشونت علیه زنان به ویژه در خانواده نقش اساسی داشته باشند، مرتبط گردند. بخشی از مواد کنوانسیون پیش گفته، متضمن درک صحیحی از تأثیر عوامل سنتی ــ فرهنگی بر تبعیض‌ها و اجحاف‌های اعمال شده بر زنان است که در نهایت این رفتارهای تبعیض‌آمیز منجر به خشونت علیه زنان می‌شود. ماده ۱ این کنوانسیون، تبعیض علیه زنان را اینگونه تعریف کرده است: هرگونه تمایز، استثنا یا محدودیت براساس جنسیت که بر شناسایی، برخورداری یا اعمال حقوق بشری و آزادی‌های اساسی زنان در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدنی و سایر موارد صرف‌نظر از وضعیت تأهل آنها، بر اساس تساوی مردان و زنان تأثیر گذاشته و یا خلل و آسیب وارد می‌آورد.»

در ۱۲ مارس ۱۹۹۹ همزمان با بیستمین سالگرد تصویب کنوانسیون رفع تمامی اشکال تبعیض علیه زنان، پروتکل الحاقی به کنوانسیون رفع تبعیض علیه زنان، به تصویب چهل‌وسومین اجلاس مقام زن رسید و به جمع عمومی ارائه شد تا جهت امضا، تصویب و الحاق مفتوح باشد. دولت‌هایی که پروتکل مزبور را مورد تصویب قرار می‌دهند، صلاحیت کمیته رفع تبعیض علیه زنان را برای رسیدگی به شکایات و دادخواست‌های فردی یا گروهی رسیده از سوی زنانی که از کلیه چاره‌جویی‌های ملی و داخلی ناامید شده‌اند، به رسمیت می‌شناسند. با اینکه کنوانسیون یاد شده صراحتاً از خشونت علیه زنان نامی نبرده اما ماده ۱۱ آن، تشکیل کمیته‌ای را به‌منظور نظارت بر اجرای مقررات کنوانسیون و پر کردن خلأ مربوط به عدم ذکر خشونت در آن را پیش‌بینی کرده است. کمیته رفع تبعیض علیه زنان در نظریه تفسیری شماره ۱۴، نظریه تفسیری شماره ۱۹ و نظریه تفسیری شماره ۱۲ خود به بحث خشونت علیه زنان اشاره کرده است. در نظریه تفسیری شماره ۱۴ به بررسی اعمال سنتی مضر برای سلامت زنان و دختران پرداخته شده است که از عوامل فرهنگی- سنتی ناشی می‌شوند؛ از جمله محدودیت‌های غذایی برای زنان آبستن و زائو، ارجحیت فرزند پسر بر دختر و ختنه دختران. کمیته خواستار اتخاذ اقدامات مقتضی مؤثر، به منظور حذف این اعمال، به‌ویژه ختنه دختران شده است. همچنین توصیه‌هایی برای جلوگیری از خشونت روانی و فیزیکی نسبت به زنان شده است. در نظریه تفسیری شماره ۱۲ به تکلیف دولت برای گزارش‌دهی هر ۴ سال یک‌بار به کمیته اشاره شده است.

سال ۱۹۹۲ و در نظریه تفسیری شماره ۱۹ کمیته رفع تبعیض علیه زنان گام مهمی در جهت اینکه تبعیض علیه زنان را نوعی خشونت علیه آنها قلمداد کند، برداشت. کمیته در این نظریه تفسیری تماماً مسئله خشونت علیه زنان را مورد بحث قرار داده است و از دولت‌های عضو درخواست کرده است که با توجه به این مسئله، به بازنگری و اصلاح قوانین و سیاست‌هایشان بپردازند و در گزارش‌های ادواری خود به این نکته توجه داشته باشند.

کمیته در نظریه تفسیری شماره ۱۹ خود به نوعی کاستی‌های کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان را جبران کرده است. این توصیه نامه صراحتاً خشونت علیه زنان را نوعی تبعیض قلمداد و به این صورت آن را تعریف کرده است:

«خشونتی که به صرف زن بودن، علیه زنان هدایت می‌شود، یا خشونتی که به‌طور غیرعادلانه و غیرمتناسبی زنان را متأثر می‌سازد.»

این نظریه تفسیری، خشونت براساس جنسیت را نقض‌کننده حقوق بشر خوانده است و به طور کلی اذعان دارد که هر عملی که حقوق و آزادی‌های اساسی زنان را نادیده بگیرد یا این حقوق را تضییع یا سلب کند، همانطور که طبق ماده یک کنوانسیون، تبعیض علیه زنان قلمداد می‌شود، طبق نظر کمیته رفع تبعیض علیه زنان- چون حقوق بشری را نقض کرده است- خشونت علیه زنان تلقی می‌شود. افزون بر این، مقررات این نظریه تفسیری، هم اعمال خصوصی و هم اعمال عمومی را دربر می‌گیرد و دولت‌های عضو باید اقدامات مناسبی برای غلبه بر تمام اشکال خشونت، اتخاذ نمایند. همچنین در این توصیه‌نامه به گرایش به عرف و اشکال سنتی که باعث خشونت علیه زنان می‌شود اشاره و توصیه کرده است که اقدامات مؤثرتری در جهت ارتقای احترام رسانه‌ها به زنان اتخاذ شود. در نظریه تفسیری شماره ۲۴ به ختنه دختران به‌عنوان مصداق خشونت پرداخته شده است. در توصیه‌نامه شماره ۳ کمیته زنان به اقدامات مؤثر برای جلوگیری از خشونت و رفتارهای زیان‌بار برای زنان اشاره شده است.

همچنین مطابق با ماده ۱ اعلامیه حذف خشونت علیه زنان مصوب ۱۹۹۱ مجمع عمومی سازمان ملل که صرفاً به موضوع خشونت علیه زنان می‌پردازد، عبارت خشونت علیه زنان به معنای هر عمل خشونت آمیز مبتنی بر جنسیت است که سبب بروز یا سبب احتمال بروز آسیب‌های جسمانی، جنسی یا روانی یا رنج و آزار زنان از جمله تهدید به انجام چنین اعمالی، محرومیت‌های اجباری یا اختیاری در شرایط خاص از آزادی در زندگی عمومی یا در زندگی خصوصی می شود. در ماده ۲ اعلامیه مذکور انواع خشونت علیه زنان را ذکر کرده است. البته ذکر یک نوع خشونت جنسی، جسمی، روانی نام برده شد.

موضوع خشونت علیه زنان در کنفرانس‌های جهانی مربوط به زنان نیز در سال‌های مختلف دنبال شده است. کنفرانس بین‌المللی کپنهاگ قطعنامه‌ای تحت عنوان زنان تحت ستم و خشونت در خانواده مصوب کرد و در سومین کنفرانس جهانی زن در نایروبی نیز این مهم دنبال شد. در چهارمین کنفرانس جهانی زن که حاصل کار آن، پذیرش «اعلامیه پکن و برنامه اقدام آن بود نیز به خشونت علیه زنان پرداخته شد. این اعلامیه دارای ۱۱ ماده است. در بند ۱۱۲ از این اعلامیه، خشونت علیه زنان مانعی در برابر دستیابی به اهداف برابری، توسعه و صلح است و آورده شده که این خشونت، برخورداری زنان را از حقوق بشر و آزادی‌های بنیادین نقض، تضییع یا سلب می‌کند. در بند ۱۱۱ اصطلاح خشونت علیه زنان به هر فعل خشونت‌آمیز مبتنی بر جنسیت اطلاق می‌گردد که به آسیب‌دیدگی یا رنج جسمانی، روانی یا جنسی زنان منتهی می‌شود یا ممکن است منتهی شود؛ از جمله تهدید به ارتکاب اینگونه افعال، اجبار و سلب خودسرانه آزادیخواه در زندگی خصوصی یا عمومی. بر این اساس خشونت علیه زنان موارد زیر را در برمی‌گیرد اما محدود به آن نمی‌شود:

الف. خشونت جسمانی، جنسی، روحی که در خانواده روی می‌دهد. ب . خشونت جسمانی، جنسی، روحی که در اجتماع متوجه زنان می‌شود.ج. خشونت جسمانی، جنسی، روحی که خود دولت مرتکب آن می‌شود و می‌تواند شامل قوانین تبعیض‌آمیز و رفتارهای ناشایست دولت نیز شود. بند ۱۱۰ پاره‌ای از گروه‌های زنان، مانند زنانی که به گروه اقلیت تعلق دارند، زنان بومی، زنان پناهنده، زنان مهاجر، از جمله زنان مهاجر کارگر، زنان فقیری که در اجتماعات روستایی یا دورافتاده زندگی می کنند، زنان درمانده و...را از زمره زنانی دانسته که نسبت به خشونت سخت آسیب‌پذیرند.

خشونت علیه زنان در حقوق بین‌الملل کیفری

جرایم مبتنی بر جنسیت یکی از موارد خشونت علیه زنان است که در جنگ‌ها علیه زنان اعمال می‌شود. اگرچه در اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی به این جرم اشاره نشده است؛ اما این دیوان نسبت به این نوع از جرم تفسیر خاصی را ارائه داده است. البته دراساسنامه دیوان کیفری مقابله با جرایم جنسی با رویکرد تجاوز از جمله مباحث مورد اهتمام جامعه جهانی در طول تاریخ عدالت کیفری جهانی بوده است. به‌خصوص آنکه رفتارهای مجرمانه جنسی در بستر منازعات مسلحانه و جنگ‌ها، به مثابه یک سلاح در طی قرن گذشته و حال مورد استفاده گسترده و نظام‌مند واقع شده و جزئی جداناپذیر از جنگ‌ها تبدیل شده است. جرایم جنسی طیف وسیعی از رفتارهای مجرمانه دربردارنده یک مؤلفه جنسی را در بر می‌گیرد. تجاوز، روسپیگری اجباری ، حاملگی اجباری، عقیم‌سازی اجباری، بردگی جنسی و سایر اشکال خشونت جنسی از مصادیق جرایم جنسی است که توسط اساسنامه رم در قالب «جرایم علیه بشریت» و «جرایم جنگی» موضوع مواد هفت و هشت اساسنامه جرم انگاری شده است. سند خط مشی دادستانی دیوان، در کنار عنوان «جرایم جنسی» اقدام به استعمال عنوانی می‌کند که از متن اساسنامه غایب است و آن «جرایم مبتنی بر جنسیت» است. جرایم مبتنی بر جنسیت عنوان عامی است و مجموعه‌ای از رفتارهای مجرمانه که به‌دلیل جنسیت (به‌مثابه یک شرط زمینه‌ای و نه انگیزه) ارتکاب می‌یابد را شامل می‌شود. جرایم جنسی نیز مصداقی از جرایم مبتنی بر جنسیت است. به بیان دیگر نسبت میان جرایم مبتنی بر جنسیت (عام) و جرایم جنسی (خاص) رابطه عموم و خصوص مطلق است. نکته مهم آن است که از منظر اساسنامه رم، جنسیت تنها شامل جنس مذکر و مونث می‌شود و رفتارهای مجرمانه‌ای که نسبت به سایر هویت‌های جنسی (تراجنسی‌ها) اعمال می‌شود مشمول و داخل در این عنوان نخواهد بود.

نتیجه‌گیری

بررسی روند تدریجی اسناد بین‌المللی حقوق بشر درخصوص خشونت علیه زنان نشان داد که درحال حاضر خشونت علیه زنان فراتر از خشونت جنسی است و همه خشونت‌های مبتنی بر جنسیت را شامل می‌شود و استفاده از واژه خشونت‌های مبتنی بر جنسیت انواع خشونت علیه زنان را دربرمی‌گیرد. همان‌طور که گفته شد تعریف خشونت و مصادیق آن طی یک روند تدریجی در سازمان ملل آغاز شد و هنوز نیز ادامه دارد. سازمان‌های بین‌المللی وآژانس‌های تخصصی سازمان ملل متحد همچون سازمان بین‌المللی کار و بهداشت جهانی به بررسی نوع دیگری از مصادیق خشونت همچون خشونت‌هایی مبتنی بر جنسیت در محیط‌های کاری و خشونت‌های زناشویی می‌پردازند که در مقالات بعدی به آن پرداخته می‌شود. امیدواریم به‌زودی قانون منع خشونت علیه زنان درجمهوری اسلامی ایران که در حال حاضر برای ارسال به مجلس آماده است مورد عنایت و تصویب نمایندگان قرار گیرد.

منابع در دفتر روزنامه موجود است

درحال حاضر خشونت علیه زنان فراتر از خشونت جنسی است و همه خشونت‌های مبتنی بر جنسیت را شامل می‌شود و استفاده از واژه خشونت‌های مبتنی بر جنسیت انواع خشونت علیه زنان را دربرمی‌گیرد

نوارزرد

حکم قصاص قاتل بنیتا تأیید شد

جامعه فردا: روابط عمومی دیوان عالی کشور اعلام کرد، شعبه رسیدگی کننده به پرونده قتل بنیتا در این مرجع قضایی، حکم قصاص قاتل را تأیید کرده است. بر اساس گزارش «انتخاب»، این پرونده برای سیر مراحل بعدی، به دادگاه کیفری استان تهران ارجاع شده است.

چندی قبل رئیس کل دادگستری تهران گفته بود که متهم ردیف اول و دوم این پرونده به حکم اعتراض کرده‌اند و در نهایت پرونده با توجه به اعتراضات به دیوان عالی کشور ارسال خواهد شد.

۲۹ تیرماه خبر گم شدن کودک هشت ماهه به نام بنیتا و صدای لرزان مادری که از مردم تقاضای کمک می‌کرد در فضای مجازی دست به دست شد. هشت روز از این ماجرا گذشت در حالی که تلاش‌های پدر و مادر و اعضای فامیل و پلیس آگاهی بی‌نتیجه مانده بود، خبری تلخ مبنی بر فوت کودک هشت ماهه در رسانه‌ها پیچید.

پس از اعلام موضوع به پلیس، در جریان تحقیقات ماموران پلیس آگاهی تهران متوجه رد پای دو سارق حرفه‌ای لوازم داخل خودرو شدند.

با شناسایی مخفیگاه یکی از این سارقان، او اعتراف کرد که خودرو و بچه در اختیار هم‌دستش است. با دستگیری سارق دوم او در بازجویی‌ها منکر هرگونه سرقت شد تا اینکه پس از روبه‌رو شدن با همدستش لب به اعتراف گشود.

سارق در بازجویی‌ها اعتراف کرد پس از سرقت خودرو از مشیریه به همراه کودک، آن را همان روز در یکی از خیابان‌های پاکدشت آورده و پس از بالا کشیدن شیشه‌ها آن را رها کرده است.

ماموران بلافاصله به محل رها کردن خودرو در محله‌ای خلوت رفته و با جسد بنیتای هشت ماهه که به دلیل گرما، تشنگی و گرسنگی دچار جمود نعشی شده بود، روبه‌رو شدند.

دادگاه متهمان پرونده بنیتا روزهای ۲۰ و ۲۲ شهریورماه به ریاست قاضی کشکولی برگزار شد.

تحلیل روز

تلاش معاون حقوقی رئیس جمهور برای ایجاد نهاد مستقل ملی حقوق بشر و شهروندی

جامعه فردا: معاون حقوقی رئیس‌جمهوری گفت: تلاش می کنیم تا یک نهاد مستقل ملی حقوق بشر و شهروندی ایجاد شود تا با نظارت بیشتر از سوی این نهاد مردم از حقوق‌شان استفاده کنند. لعیا جنیدی به خبرنگار ایرنا گفت: در منشور حقوق شهروندی که یک سال از تدوین و تهیه آن می گذرد، تمام حقوق برابر برای زنان و مردان آمده است و تعریف از شهروند در آن به معنی زن و مرد است. وی اظهار کرد: در منشور حقوق شهروندی تمام حقوق و برابری فرصت‌ها و دسترسی آزاد به اطلاعات برای زنان و مردان آمده است، یعنی اینکه باید به زنان مانند مردان فرصت‌های برابر داده شود. وی با بیان اینکه منشور هنوز بازبینی نشده است، اظهار کرد: اینکه فرصت‌های برابر به شهروندان (شامل زن و مرد) داده می‌شود و در منشور تکرار می‌شود و وقتی اسم شهروندی است؛ یعنی هر حقی که بیان می کند زن هم شهروند است و آن حق را داراست. وی تصریح کرد: اگر دسترسی آزاد به اطلاعات و فرصت‌های شغلی اکنون مطرح است، حاصل همین منشور است؛ البته براساس اعلام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، فرصت‌های شغلی سال گذشته مطابق آمار بیشتر به بانوان رسیده است. به گفته او ۶۷ درصد فرصت‌های اشتغال سال گذشته برای زنان بوده است.

وی تأکید کرد: باوجود تأکیدات قانونی در زمینه حقوق شهروندی، بانوان باید خود با تشکیل نهادها و تشکل‌های مستقل در زمینه احقاق حقوق زنان وارد عمل شوند که این تلاش‌ها نیز باید در چارچوب قانون صورت بگیرد.

معاون حقوقی رئیس جمهوری ادامه داد: ما همه لوایحی که می‌نویسیم برای کمک به بانوان است و هر کمکی از دست‌مان برآید حتما برای تحقق آن انجام خواهیم داد.

نگاه روز

لایحه حمایت از حقوق زنان، همچنان در راه

جامعه فردا: سه‌شنبه، نخستین «اجلاس ملی گزارش پیشرفت‌ها و راهکارهای رفع موانع تحقق حقوق شهروندی» با حضور رئیس‌جمهوری، برگزار شد تا او گزارشی از روند پیش‌رفتن منشوری ۱۲۰ ماده‌ای دهد که درست یک‌سال پیش، ۲۹ آذرماه ۱۳۹۵، رونمایی شد تا اکنون از جانب دولت، «سرلوحه سیاست داخلی دولت دوازدهم» خوانده شود.

دیروز معصومه ابتکار، معاون امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، پیرامون سهم زنان از این منشور، گفت: «در بحث حقوق شهروندی یکی از مباحث مهم در قانونگذاری، لوایحی است که در حوزه حقوق شهروندی به حوزه زنان کمک می کند و مهم‌ترین آن قانون تامین امنیت زنان در برابر خشونت است که تقریبا نهایی شده است. تحقق بخشی از حقوق شهروندی در گرو تصویب لایحه تامین امنیت زنان در برابر خشونت و لایحه حمایت از کودکان است که پاسخگوی بخشی از خواسته‌ها و مطالبات زنان است.» او ادامه داد: «این لایحه پس از اینکه از قوه قضائیه به دولت برود، تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود. آخرین جلسات آن با قوه قضائیه برگزار شده است.» او افزود: «هفته آینده نیز به‌صورت مشترک با قوه قضائیه برای لایحه تامین امنیت زنان در برابر خشونت جلسه‌ای را برگزار خواهیم کرد.» معاون امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری همچنین، گفت: «قانون تابعیت و گذرنامه که به‌عنوان پیشنهادات و مطالبات جدی در حوزه زنان و برای تحقق حقوق شهروندی در جامعه است نیز به‌طور جدی درحال پیگیری است.» قانونی که بناست زنان نخبه، از جمله ورزشکاران و دانشمندان را از دیگر زنان جدا کرده و تنها امکانی برای خروج آسان آنان و نه همه زنان، فراهم آورد.

شهرام کیوانفر، کارشناس حقوقی، هم در گفت‌وگو با ایرنا، گفته: «اتفاقاتی که در مورد نقض حقوق زنان و کودکان رخ می‌دهد و حقوق آنان نقض می‌شود، بیشتر جنبه فرهنگی دارد اما طبعا وجود قوانین حمایت کننده برای پیگیری حقوق اقشار مختلف ضروری است.» او افزوده: «اسنادی به‌صورت پیش‌نویس لایحه و مصوبه تهیه شده و اقداماتی در حوزه تهیه اسناد در طی یک‌سال اخیر با هدف تحقق حقوق شهروندی انجام شده است که شایسته تقدیر است اما اقدامات اجرایی اگرچه مثبت اما به نظر می‌رسد کافی نیست و با اهداف منشور فاصله زیادی دارد.»

لایحه تامین امنیت زنان در برابر خشونت در معاونت زنان دولت یازدهم تدوین شده و بنا به ماهیت قضایی آن، برای بررسی و تدوین نهایی، از سوی شورای نگهبان، به قوه قضائیه ارجاع شده است. این لایحه در ۵ فصل و ۹۰ ماده تدوین شده و بنا به ادعای نویسندگان آن، هدفش «پیشگیری از بی‌عدالتی در روابط خانوادگی و ضرورت رفع ظلم و تعدی به زنان در عرصه خانواده و پیش بینی راهکارها و ضمانت‌های قانونی و جلوگیری از افراط و تفریط در این زمینه» است.

درحالی که جامعه‌شناسانی چون سعید مدنی، بر این باورند که «بدون فعال‌سازی جامعه مدنی، انتظار بهبود وضع زنان خطاست»، همین لایحه هم مدت‌هاست معطل تصویب مانده؛ آن هم درحالی که اعمال خشونت بر زنان همچنان ادامه داد.

در این مدت رئیس مرکز توسعه، پیشگیری و درمان اعتیاد سازمان بهزیستی کشور با اشاره به نتایج پژوهشی که به‌تازگی در تهران انجام شده، گفته است ۲۷ درصد از زنان تهرانی ۱۹ تا ۴۹ ساله در این پژوهش اعلام کرده‌اند در یک‌سال اخیر مورد خشونت همسرانشان قرار گرفته‌اند و از دیگر سو، معاون پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی سازمان بهزیستی کشور گفته، طبق تحقیقات صورت گرفته در استان تهران ۶ درصد زنان خشونت جنسی و ۸ درصد خشونت عاطفی و روانی و در کل ۲۷ درصد زنان یکی از اشکال خشونت را تجربه کرده‌اند. مدت‌هاست که معاونت امور زنان و خانواده ریاست‌جمهوری، متهم به «بی‌اثری» است. آخرین نمونه آن وعده‌ای بود که ابتکار نزدیک به یک‌ماه پیش در مورد نزدیک بودن فراهم شدن امکان حضور زنان در ورزشگاه‌ها گفت که با اعتراض مراجع، به‌آسانی مسکوت ماند.